

Arbetsliv med genus som utgångspunkt

Det var med viss skepsis jag började läsa **Britt-Marie Mattssons** *Kvinnorna byggde välfärden*. Baksidestexten talar om den unga generationens kvinnor som gick ut i yrkeslivet på 1970-talet och bröt med hemmafruidealet. Vadå? Kvinnor har väl alltid arbetat också i produktionen, var med och industrialiserade länder, ja, även före industrialiseringen.

Mina förutfattade meningar kom snabbt på skam. Arbetslivets långa historia, givetvis med genus som utgångspunkt, finns med. Också ett klassperspektiv är närvarande, även om det kunde ha varit motiverat med mer av detta.

Mattssons breda exposé blir en berättelse om folkhemmets födelse och utveckling med fokus på den sociala ingenjörskonsten och välfärdsreformer. **Per Albin Hanssons** grundmurade ställning på en piedestal nyanseras i och med ATT författaren påpekar att hans uppmärksamhet på kvinnors insatser inte var särskilt framträdande, åtminstone inte när folkhemstanken var i sin linda. Likaså får **Lubbe Nordströms** eftermäle en nyansering när hans något moraliserande syn på smuts och andlig torftighet blir tydlig.

Intressant är avsnittet om kampen för husmorssemester i samband med att semesterlagen etablerades och **Bertil Ohlins** engagemang för husmödrars rätt till någon form av ledighet. Att Per Albin var ouppmärksam på kvinnors insatser i hem och annat arbetsliv må ha sin förklaring, men att Sveriges första kvinnliga utrikesminister, **Karin Söder**, vid en stor tillställning fick frågan av sin manlige granne i vilken egenskap hennes man deltog på plats är ett av flera upprörande, men inte förvånande, exempel på ociviliserade könsstereotyper. Sådana finns kvar, i alla klasser för övrigt.

Boken är inte, vilket titeln kan antyda, en katalog över framstående kvinnor som byggt upp ett modernt Sverige. I så fall hade jag saknat **Kerstin Hesselgren** som till allt annat var den första chefen för den kvinnliga yrkesinspektionen från 1913. Den myndigheten var av nöden då hårt arbetande kvinnor i fabriker och på brädgårdar slet under orimliga villkor – långt före "massutvandringen" i arbetslivet på 1970-talet.

Britt-Marie Mattson skriver, **som alla hennes läsare vet, medryckande och dramaturgiskt fulländat. Inte ens det insprängda generösa urvalet intervjusvar från inte lika tydliga forskare förtar det konstaterandet.** Så, läs detta verk, som jag vill placera i genren reportageessäer, och få en nödvändig påminnelse om vad som har skett på jämställdhetens och jämlikhetens område och insikter om vad som återstår.

Text: *Jan-Ewert Strömbäck*

Foto: *Erik Fägerwall*

Kvinnorna byggde välfärden

Britt-Marie Mattsson

Piratförlaget

